

Riksförbundet
**FRIVILLIGA
SAMHÄLLS-
ARBETARE**

Pressmeddelande

RFS och Stunder: Ett år efter nya socialtjänstlagen: Var är förbättringarna för de äldre?

Nya socialtjänstlagen syftar till att stärka välbefinnandet hos äldre men definitionen av skälig levnadsnivå är snäv och tolkas olika mellan kommunerna. Lagen är ett steg i rätt riktning men den möjliggör inte för goda levnadsvillkor, menar Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare och Stunder som nu uppmanar lokala medier att granska situationen lokalt.

Nu i sommar har den nya socialtjänstlagen varit i bruk i ett år. Samtidigt träder också en ny lagstiftning för ställföreträdare i kraft, även den med ett större fokus på guldkant för personer som har ett försvagat hälsotillstånd, psykisk svårighet, sjukdom eller liknande.

I praktiken anses fortfarande det som kallas "skälig levnadsnivå" i socialtjänstlagen vara ett max och inte ett minimum och i flera kommuner beviljas därför social samvaro eller promenader med begränsad omfattning. Exempel från kommunala riktlinjer visar nivåer på omkring en timmes social aktivitet per vecka eller några få timmar per månad. Ofta anses mer tid än så vara en lyx och inte skäligt.

– Om en promenad, en pratstund eller en glass i solen betraktas som något extra snarare än som en självklar del av ett värdigt liv, då behöver vi fråga oss om lagens intentioner verkligen har fått genomslag, säger Fredrik Nilsson, förbundssekreterare på RFS.

RFS möter medlemmar med uppdrag som bland annat gode män och förvaltare som försöker skapa förutsättningar för välbefinnande och delaktighet för sina huvudmän. Men när sociala aktiviteter, ledsagning eller möjligheten att komma ut begränsas av kommunala riktlinjer blir möjligheterna små och ingen tar ansvar.

Socialstyrelsens senaste undersökning visar att 51 procent av äldre personer med hemtjänst och 61 procent av personer på vård- och omsorgsboenden besväras av ensamhet. Nivåerna har varit i stort sett oförändrade under lång tid.

Samtidigt betonar Socialstyrelsen att insatser för att motverka ensamhet behöver vara personcentrerade och utgå från individens behov, resurser och önskemål.

– Vi ser ett glapp mellan lagens ambitioner och många äldres vardag. Det förebyggande perspektivet tycks ofta stanna vid yngre målgrupper, medan äldre fortfarande bedöms utifrån vad som anses vara "skäligt" snarare än vad som krävs för god livskvalitet, säger Frida Starkman, grundare på Stunder.

RFS och Stunder efterlyser därför en nationell diskussion om vad "skälig levnadsnivå" ska innebära i praktiken och kräver att kommunerna öppet redovisar vad äldre faktiskt kan förvänta sig när det gäller social samvaro, aktiviteter och möjlighet att delta i samhället.

Samtidigt uppmanar RFS och Stunder invånare att granska riktlinjerna i den egna kommunen och diskutera om de motsvarar de ambitioner som den nya socialtjänstlagen säger sig stå för.

"Samhället behöver göra mer. Vi behöver en äldreomsorg där skälighet faktiskt betyder att leva, inte bara att överleva. Framför allt vill vi att politiker vågar svara på en enkel fråga: Är detta den äldreomsorg du själv skulle vara nöjd med?" säger Fredrik Nilsson.

Kontakt: Vi hoppas att ni vill undersöka frågan lokalt hur det ser ut i er kommun och låta de äldre komma till tals. För mer information, bakgrundsmaterial eller kontakt med relevanta intervjupersoner lokalt är du varmt välkommen att kontakta oss. Vi hjälper gärna till med ytterligare fakta, kommentarer, bilder och intervjuer.

RFS: Fredrik Nilsson, förbundssekreterare fredrik.nilsson@rfs.se

Stunder: Frida Starkman, grundare frida@stunder.se

Läs mer: rfs.se/vad-ar-skalig-levnadsniva och stunder.se/godman

Om oss:

Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare (RFS) samlar och stödjer frivilliga samhällsarbetare. Vi verkar för ett medmänskligare samhälle där människor stödjer varandra och där den som tar ett frivilliguppdrag får de förutsättningar som behövs för att uppdraget ska vara rättssäkert, medmänskligt och hållbart. RFS bildades 1968 och finns med lokalföreningar i hela landet. Våra medlemmar är frivilliga samhällsarbetare med lagreglerade frivilliguppdrag som biträdande övervakare, förtroendeman, kontaktperson, kontaktfamilj, stödfamilj, stödperson, god man och förvaltare, god man för ensamkommande barn, särskilt förordna vårdnadshavare och besökare på anstalt och häkte.

Stunder är ett tillskott till äldreomsorgen, något utöver hemtjänsten och äldreboendet. Vi kan exempelvis hjälpa till med sällskap på promenader, följa vid ärenden, handling, praktisk hjälp i hemmet eller dylikt. Vårt fokus ligger på att ge ett personligt och respektfullt bemötande, samt att skapa meningsfulla stunder för äldre personer. Det är anledningen till att man, hos oss, träffar samma person vid varje besök. En person du kan skapa en trygg relation till. Stunder är ett svenskt familjeföretag som drivs utan riskkapitalbolag och externa avkastningskrav. Stunder startades 2021, huvudkontoret ligger i Umeå men verksamheten bedrivs i hela landet.